

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

c) A háztáji, az ipari munkások és alkalmazottak házkörüli gazdaságához hasonlóan teljesen vagy nagyobb részben önállósul. A takarmánypiac kialakulásával erre egyre nagyobb lehetőség lesz. Ebben az esetben is főleg baromfihús- és tojástermeléssel, sertés-hizlalással, esetenként marhatartással és bizonyos kertészeti termékek termesztésével lehet számolni a háztájiban.

A vitában részt vevők egyetértettek azzal, hogy fontos népgazdasági érdek fűződik a háztáji termelés csökkenésének fékezéséhez, s a gazdaságpolitikának továbbra is támogatnia kell ezt a termelést. A városiasodás, a generációváltás, a jövedelmi és életszínvonal emelkedése azonban hosszabb időszak folyamán erősíti a már ma is tapasztalható tendenciákat: különösen a háztáji gazdaságokban tartott szarvasmarha-állomány fokozatos csökkenését.

Ismerve anyagi eszközeink korlátozottságát, többen keresték azokat a lehetőségeket, amelyek biztosíthatnák a háztáji gazdaságok továbbfejlesztését. A bedolgozó rendszer kialakítása, a közös gazdaság és a háztáji gazdaság szoros együttműködése látszik kiútnak. Elhangzottak szélsőséges nézetek is. Egyik felszólaló szerint 8–10 év múlva a háztáji gazdálkodásban a kedvtelés, hobbyszerű kikapcsolódás lesz uralkodó, mások szerint még 80–100 év múlva is lesznek az országnak olyan vidékei, ahol a háztáji gazdaság a paraszteszaládok fontos jövedelmi forrása lesz.

Felmerül az a kérdés is, vajon hatékony fejlesztés-e, ha a közös gazdaságokban termelt takarmányból, előállított alapanyagból a háztáji gazdaságokban kisüzemi módszerekkel állítatunk elő végterméket. Erre a következő évtizedben a szükséges nagyüzemi kapacitás létrehozásának korlátai miatt érdemes törekednünk, később azonban a háztáji termelés csökkenése valószínűleg meggyorsul, az ágazatok nagy részében nem is lesz érdemes fékezni.

*

A vita hasznos volt, hozzájárult a kérdések tisztázódásához. A társadalmi viszonyok prognosztizálása nem könnyű feladat. Óvakodni kell az elhamarkodott következtetésektől. A mezőgazdaságban mindig szem előtt kell tartani azt a nagyfokú differenciáltságot, aminek következtében az általános fejlődési tendenciák az ország egyes területein eltérő gyorsasággal, bizonyos mértékig módosult formában érvényesülnek. Meghatározó az ország termelőerőinek fejlődése, az egész népgazdaság növekedési üteme. Emellett a társadalmi folyamatok tudatos cselekvéssel többé-kevésbé befolyásolhatók.

A vitában érintett kérdések közül a Magyar Közgazdasági Társaságban elsősorban azokkal érdemes tovább foglalkozni, amelyek az élelmiszer-gazdaság távlati fejlesztési irányának kitűzésére nézve közvetlenül gyakorlati jelentőségűek.

Pálovics Béláné dr.

KALIFORNIA SZŐLŐTERMESZTÉSE

Kalifornia összes szőlőterülete 368 000 kh. Ez a terület az USA szőlő- és bortermelésének majnem 99,5%-át adja. Az oltványszőlő — tehát a *Vitis Vinifera* — termelése csak Kaliforniában honosodott meg, a többi állam-

ban még ma is uralkodó a direkttermő szőlőfajták termelése.

A fenti területből a csemegeszőlő ültetvények 68 000 kh-at, a mazsolakészítésre szolgáló szőlőkultúrák 180 000 kh-at, a minőségi fehér és kék szőlőfajták és a tömegbort termők területe 120 000 kh-at tesz ki. Az évi

1,5 millió tonna mazsolatermésnek 90%-át a Thomson S. W. fajta adja. A minőségi fajtákon belül — amelyekből bort készítenek — a kék szőlővel beültetett terület majdnem kétszerese a fehér bort adó ültetvényeknek.

Kalifornia szőlő- és borgazdálkodását egyetlen borvállalat, a Galló cég irányítja, mégpedig a termelés vertikumától egészen az értékesítésig. A vállalat 80-000 kh szőlőterületen termelő farmergazdaságokkal 15 éves hosszú lejáratú szerződéses megállapodás útján tart kapcsolatot. A szerződéses rendszer biztosítja a farmerek részére az ültetvények létesítéséhez szükséges *szaporítóanyagot ingyenesen*, a folyó évi termelési tevékenységhez nélkülözhetetlen növényvédőszert, műtrágyát és egyéb anyagokat pedig kedvezményes áron, hitelbe. A termelés tárgyi feltételének biztosításán túl a cég — specializált képzettségű szakembereinek bevonásával — az *ingyenes, szervezett szaktanácsadást is ellátja*.

Az Egyesült Államokban — ellentétben az európai gyakorlattal — hatósági szerveknek nincs beleszólási joguk abban, hogy egy adott körzetben a farmergazdaságok milyen szőlőfajtákat telepítsenek, s azokat milyen rendszerben műveljék. A fajták köztermesztésbe való beállítása kizárólagosan az áruszőlőt felvásárló, készrekezelő, és forgalmazó borvállalat hatáskörébe tartozik.

A Galló cég mintegy 3750 kat. holdnak megfelelő saját szőlő profilú gazdasággal is rendelkezik, ahol a szaktanácsadó apparátus a termelés hatékonyságát előmozdító kísérleteit folytatja. Természetesen, az egyes tájkörzetek termelési adottságait figyelembe véve, a borvállalat a vele szerződéses viszonyban levő farmergazdaságokban is megszervezi a kisparcellás és üzemi termelési kísérleteket.

Az új eljárásokkal kapcsolatos kísérletek általában mikroparcellások, és csak a kitűzött termesztési célnak meg-

felelő jegyek (mennyiség, minőség, teljesítmény) több éves szignifikációja esetén vezetik be üzemi méretekben az új, hatékonyabb termelési technológiát.

A farmerek szőlőültetvényei általában széles sortávú, komplex gépesítésre alkalmas, nagyobb részt vertikális, kordonos művelésű táblaegységek. A függőleges kordonos tőkéken a régi művelési formánál — egészen a közeli időkig — a rövid csapos metszést (egy-két szem) alkalmazták. Munkaerőhiány miatt új szemlélet van kialakulóban, amely súlypontosan előtérbe helyezi a gépi szüret bevezetését elősegítő korszerűbb művelési és metszsmódok kialakítását. A régebbi metszési gyakorlattal kezdenek felhagyni és a kordonkarokon a gépi szüretre alkalmas szálvesszős termőrészek kiképzésére törekednek.

A csemegeaszőlő-ültetvényeken a gépi szüret bevezetését elvetették, sőt a piac igényeihez igazodva a tetszetősebb és mutatósabb árugyümölcs előállítására céljából a hosszabb, terjedelmesebb fürtöket már a tőkén, az érési szakasz előtt megfelelnek. A bogyók növekedése céljából a *gyűrűzést* rendszeresen alkalmazzák, továbbá a mag nélküli fajtáknál Gibberellin-savval is permetezik a szőlőt.

Kalifornia szőlőterülete hat kiemelt termelési körzetet ölel fel, ahol az évi természetes csapadékmennyiség 200—250 mm között ingadozik, a vegetáció alatti aktív hőösszeg pedig a 4500 C°-ot meghaladja. Az elégtelen csapadék miatt jövedelmező szőlőgazdálkodást folytatni csak öntözéssel lehetséges. Az egyes körzetekben levő ültetvények fajtához és a termelési célhoz igazodva árasztásos rendszerben a természetes csapadékon felül 1000—1100 mm öntözővizet kapnak. A szőlőnövény fejlődése szempontjából kedvező éghajlati és talajadottságok és az öntözés mellett egy kh évi átlaghőzama eléri a 70 q-t, amely a borszőlő-területek viszonylatá-

ban 7,5 millió hl bortermést eredményez.

Szembetűnő, hogy az igen intenzív öntözés mellett az üzemi szőlők egy kat. holdjára a különböző ásványi trágyákból — hatóanyagban kifejezve — mindössze 2—2,5 q-t juttatnak. Valószínű, hogy a kisebb dózisú műtrágyázás elégséges voltában szerepet játszik a szőlőtalajok természetes tápanyagokban való rendkívüli gazdagsága, valamint a tenyészidő alatti igen magas aktív hőösszeg és az ehhez igazodó optimális öntözővíz-mennyiség.

A Galló cég központi borászati üzemében a tárolóedényzet részben rozsdamentes acélból, részben acél- és műanyagbevonattal készül. A tárolótornyok úrtartalma átlagosan 8—25 ezer hl, de a legnagyobb 47 000 hl bor tárolására alkalmas, aminek hűtését izothermikusan oldják meg.

A borok készrekezelése után a palackozási művelet egy nagy gépteremben történik, ahol a napi palacktöltési

kapacitás a többszöröse a tényleges szükségletnek. Ennek magyarázata, hogy az Egyesült Államokban — a palackozó gépsorok meghibásodása esetén — a végtermékbe jutó holtmunkaköltség alacsonyabb, mint a kiesést pótló munkáért fizetendő munkabérkiadás.

A borvállalat kapcsolatban áll a Davis Kertészeti és Szőlészeti Egyetemmel, amely a szaktanácsadói apparátust a szükségletnek megfelelően biztosítja. Érdekes megemlíteni, hogy a cég kutatórészlegének felszereltsége nagyobb és korszerűbb, mint az egyetemé.

A Galló borvállalat tehát mint integrátor fogja össze a farmergazdaságok termelését, az áru felvásárlását, tárolását és készrekezelését, a palackozáshoz szükséges üvegek előállítását, továbbá az értékesítéssel kapcsolatos irányítást és piackutatást.

Baranyi József dr.

ORSZÁGOS TANÁCSKOZÁS A MEZŐGAZDASÁG ENERGIAELLÁTÁSÁRÓL

Először találkoztak, és első alkalommal vitatták meg közösen a mezőgazdaság és ipar szakemberei a mezőgazdaság energiaellátásának problémáit — ez év február 6-án a MEDOSZ kongresszusi termében. A MAE üzemszervezési szakosztálya már évek óta rendez vitauléseket az energiaellátás problémáiról. A széleskörű vitauülés bizonyítja a mezőgazdaság energiaellátásának állandóan növekvő problémáit és súlyát.

Gergely István, a Mezőgazdasági és Élelmezéstudományi Minisztérium miniszterhelyettese tartotta a megnyitó beszé-

det. Felkérte a tanácskozás résztvevőit, hogy a mezőgazdaság korszerű és gazdaságos energiafelhasználását elősegítő valamennyi megoldás feltárásával folytassák le az eszmecsere, hogy az elkövetkező évek feladataira mind az energiát felhasználó mezőgazdasági üzemek, mind az energiát szolgáltató ipari vállalatok fel legyenek készülve. Kifejezte reményét, hogy a földgázprogram végrehajtása után a földgáz fokozottabban fog a termelés szolgálatába állni.

Szili Géza, a Nehézipari Minisztérium miniszterhelyettese is hasznosnak tartotta a tanácskozást. Véleménye szerint az energetikusoknak — szolgáltató jellegű kötelezettségük mellett — a fogyasztók technológiai sajátosságokból eredő speciális igényeit az általános